

СЕДМИЧНИКЪ за култура и просвѣта.

Редакторъ
СТ. п. РАЛЕВСКИ

ТЕЛЕФОНЪ № 93.

Урежда
РЕДАКЦ. КОМИТЕТЪ

НАЦИОНАЛНА ИДЕЯ И НАЦИОНАЛЕНЪ ДУХЪ

Две понятия, единна сѫщност — нацията, въ нейния духовенъ обликъ. Съзнанието силата и мощта на нацията, възторга отъ нейния напредъкъ и постъянния устрѣмъ къмъ възвеличаването и прославата й презъ течението на вѣковетѣ. Защото нацията не е нѣщо материално ограничено по време и пространство. Тя е една идея за минало, настояще и бѫдеще на племето, въ границите на дѣржавата и вънъ отъ нея, и самочувствието на сѫщото презъ историческите етапи на неговото битие — неговия постъяненъ ходъ напредъ и все напредъ къмъ благденствие и величие, въ името на високия идеалъ — съвършенно дѣржавно устройство, социалъ-икономически напредъкъ и безспиренъ възходъ.

Въ тази й сѫщност, нацията не може да бѫде обособена и олицетворена въ програмите и уставите на отдѣлни политически организации — партии. Защото по тоя начинъ, всеобщността на понятието нация се ограничава въ всѣка една отъ тия партии, което дава основание да се заключи, че колкото национални партии има въ дѣржавата, толкова и нации

за националното знаме.

Емблемата на единна и недѣлма България, въ името на българската нация — нейното минало, настоящето и

Ал. Дипчиковъ

Нѣкой софийски вестници съобщиха, че столичниятъ полицейски комендантъ, издалъ заповѣдъ, съ която се забранява на кръчмите да даватъ спиртни напитки следъ 10 часа вечерта на напили се вече хора, както и да се пѣятъ пѣсни, вдига шумъ въ кръчмите отъ 12—2 часа по обѣдъ и отъ 10—12 часа веч. Това е похвално.

Желателно е, и съответните власти да последватъ примѣра, защото зачестиха

В. „ЯНТРА“
излиза всѣка седмица.
Изданието гарантирано.
Годишънъ абонам. 60 л.
**ПРИЕМАТЬ СЕ ВСѢКАКЪВЪ
ВИДЪ ОБЯВЛЕНИЯ**
вѣнчални — 40; некролози — 50; малки обявления 10 и 20; официални — 1 лв.
на дума: тѣговски — по споразумение.
Отнасяйте се за всичко до редакцията —
КНИЖАРНИЦА „ОТЕЦЪ ПАСИЙ“

КОРЕМНИЯТЬ ТИФЪ

Както въ В.-Търново, така и въ околността има зарегистрирани случаи отъ коремень тифъ. Съ цѣль за предпазване даваме следнитѣ сведения:

Коремниятъ тифъ или тежката болестъ

е остра заразна болестъ. Нейниятъ причинителъ е една малка, заоблена кѣско-дебела пржица, открита отъ Еберть и Гафки (1881—84 г.) Най-благоприятната температура за развитието му е 37°.

Тифусниятъ бацилъ въ различни срѣди има различна устойчивостъ: въ чиста вода живѣе отъ 5 дни до 3 седмици, въ млѣко и сирене до 12 дни; въ кисело млѣко 24 часа, въ бирата 2—4 дни; въ 60°/о алкохоль 15 минути; въ блата и герани 4—5 месеца; въ нуждниците презъ лѣтото 40—85 дни, а презъ зимата поради липса на гниене, до 5½ месеца; по краката на мухите 9—10 дни, въ дрехи, замърсени съ изпражненията на тифусно боленъ въ труповете, въ грбищата, той живѣе 1—3 месеца.

Тифусниятъ бацилъ не може да живѣе въ вино, оцетъ и продукти, консервириани съ оцетъ затова презъ тифусни епидемии тѣхното употребление е безопасно. Сълнчевите лѣчи убиватъ тифусния бацилъ за половинъ часъ.

Всѣкога числото на заболѣванията отъ коременъ тифъ е най-голѣмо презъ **септемврий—октомврий**.

Заразяването

става, когато причинителътъ — тифусенъ бацилъ попадне въ храносмилателните птици на човѣка. Тифусно-болниятъ изхвѣрлятъ опасно заразнитѣ бацили главно съ своите изпражнения и урина. Болниятъ обикновено, се докосва до своите урина или изпражнения; чрезъ тѣхъ той си замърсила рѣчетъ, своите покривки и бѣльо. Когато нѣкой здравъ се допре съ рѣче до тѣхъ и после се храни или бара изъ устата си, безъ да се дезинфекцира, той се заразява.

Могатъ, обаче, и здрави хора, нѣкога боледували отъ коременъ тифъ, а и такива, които носятъ заразата безъ да съ боледували (здрави бацилоносители) — да разгласятъ болестъта. Такива заразоносители: продавачи на баницки, хлѣбъ, зеленчуци, месо, млѣко, прислужници въ гостилиници и пр., неподозирани разнасятъ опасната болестъ, като замърсяватъ чрезъ пипале хранителните продукти.

Въ други случаи заразата прониква презъ почвата до лошоустроениетѣ кладенци, чешми, канализации и водопроводи и чрезъ водата употребявана направо за пиене или пъкъ за миене на хранителни продукти или сѫдове, бива погълната отъ човѣка.

Следъ проникването

на заразата въ човѣшкия организъмъ става едно възпаление на долните тънки и горните дебели черви, които презъ течението на боледуванието нагнояватъ, образуващи се струпки и чакъ презъ четвъртата седмица се изчистватъ и заздравяватъ.

Самото начало

на болестъта е неясно и опре-

дѣлянието и тогава е трудно. Почва се обикновено 10—20 дена следъ заразяванието съ общо неразположение, отпадналостъ, липса на апетитъ, неспокоенъ сънъ.

Течението на болестъта

презъ първата седмица е: температурата се повишава постепенно и 2—4 дена достига до 40 и повече градуса, чувството на слабостъ се засилва, езикътъ е сухъ-обложенъ. Коремътъ подутъ, запекъ, увеличенъ далакъ, при тежки случаи унесеностъ (отъ тукъ и названието на болестъ: „тифосъ“ на грѣчки значи мъгла, димъ) и делиръ. Втората седмица: треската е съ постоянъ типъ, пулсътъ въ сравнение съ температурата не е ускоренъ; бронхитъ, по гърди и коремъ се явява изривъ. Изпражненията сѫ водни съ цвѣтъ на „Грахова супа“, 2—4 пжти на денъ. Третата седмица: температурата почва всѣкокъдъ да се понижава, съзнанието се прояснява, обаче, сега сѫществува най-голѣма опасностъ отъ червни кръвоизливия и перитонитъ. Четвъртата седмица: температурата спада, апетитътъ се възвръща (даже е по-голѣмъ отъ обикновено му), болезните явления изчезватъ.

Това е нормалниятъ ходъ на болестъта, отъ който има най-различни отклонения. Нѣкога коремниятъ тифъ е въ такава лека форма, че трае само нѣколко дена, или пъкъ болниятъ е само неразположенъ, ходи и си върши работата. Но най-често болестъта се прекарва много тежко при една висока (100%) смъртностъ. Като

опасни усложнения.

се явяватъ бронхопневмонията, тежки червни кръвоизливия, и, както вече споменахме, перитонитъ. Последниятъ е вследствие пробивъ на червата и гнойно възпаление на коремната кухина, придвижътъ съ повръщания, силни коремни болки и прилошаване. Въ нѣколко дена смъртната успокоява страданията на болния.

Почти всѣкога бременните тѣ тифусно-болни помѣтятъ.

Болниятъ трѣбва да се изолира въднага, като се държи въ тиха, провѣтриваща се стая.

Лѣкуването

разбира се, трѣбва да става отъ лѣкар и подъ лѣкарско наблюдение. Болестъта изисква много грижи и налага голѣмо внимание къмъ болния, който, както видѣхме, изпада въ безсъзнание, благодарение на което действията му сѫ опасни за самия него и за околните му Храна, бани, лѣкарства — само споредъ лѣкарските наставления.

Като

първа мѣрка

за ограничаването на болестта е изолирането на тифозноболния. Старателно да се дезинфекциратъ неговите изпражнения (преди да бѫдатъ изхвѣрлены да се държатъ 2 часа премесени съ варно млѣко) и урината (да ѝ се сипва лизоловъ или креолинъ разтворъ) и то както презъ време на боледуването, така и 1—2 месеца следъ оздравяването

НАШЪ БЕЛЕЖНИКЪ

Пакъ по хигиената на града

По доста улици се забелязватъ оставени сандъци, кофи, качета и пр., пълни съ боклуки, динени, кори, гнили домати и др. нечистотии. Стоятъ си по цѣлъ день и освенъ, че издаватъ остри, неприятна и кисела миризма, но служатъ и за огнище на най-разновидни мухи. Но има ли нужда да подпомагаме разможението на мухите, разпространители на зарази? Иматъ думата хигиеническите и здравословни институти и органи въ града.

Необходимо е

Нѣкой софийски вестници съобщиха, че столичниятъ полицейски комендантъ, издалъ заповѣдъ, съ която се забранява на кръчмите да даватъ спиртни напитки следъ 10 часа вечерта на напили се вече хора, както и да се пѣятъ пѣсни, вдига шумъ въ кръчмите отъ 12—2 часа по обѣдъ и отъ 10—12 часа веч. Това е похвално.

Желателно е, и съответните власти да последватъ примѣра, защото зачестиха

оплаквания, че въ нѣкой кръчми изъ околните квартали на града се пѣятъ пиянски шлагери, вдигали нетърпимъ шумъ спорове и караници, както презъ деня, така и до късно презъ нощта и околните градджани не можели да почиватъ.

БЕЛЕЖКИ: Надѣваме се, че ще се взематъ надлежните мѣрки, както това е ставало и при други случаи на изнасяне недостатъци и нередовности, което отзоваване, заслужава само похвала.

Отрадно впечатление
правятъ взетите мѣрки отъ страна на общ. управа, за дето преди да се метатъ улици се поливатъ.

Следъ проникването

на заразата въ човѣшкия организъмъ става едно възпаление на долните тънки и горните дебели черви, които презъ течението на боледуванието нагнояватъ, образуващи се струпки и чакъ презъ четвъртата седмица се изчистватъ и заздравяватъ.

Самото начало

на болестъта е неясно и опре-

ЧИСТА ХРАНА

За набавяне на изразходената енергия във ежедневния живот си служимъ съ храна. Разните видове хранителни продукти, освенъ, че тръбва да имат известна питателна стойност, но и състоянието въ което се тъ употребяват, тръбва да бъде безуокоризнено — чисто.

Особена осторожност се налага отъ всѣко през настоящия сезонъ на настъпватшата есень — тъ обилна съ множество развиващи се заразни болести. Да вземемъ за примѣръ заразните болести коременъ тифъ, дезентерия и холера, за които е установено, че се предаватъ чрезъ водата за пие и др. питейни продукти, както и чрезъ храната — най-вече зеленчуци и плодовете, и най-после чрезъ мухите, които кацатъ по хранителните продукти.

Коремиятъ тифъ

(продълж. отъ стр. 1)

Кърпички, бѣльо и пр., замързани съ храчки и слюмки отъ болния, да се обеззаразяватъ — Нуждниците редовно да се дезинфекциратъ.

За нашето

лично опазване

тръбва да спазваме следното:

Най-голѣмо внимание върху чистота и произхода на хранителните продукти. Тамъ, где върлува тифъ, никога не пийте непреварена вода и млѣко, не яжте никакви зелени салати, рѣпички, сирови плодове. Сѫдовете за ядене, както и бѣльото, преди употребление да се изваряватъ най-малко 10 минути съ сода. Преди ядене, а и следъ всѣко отиване по нужда, малка или голѣма, рѣщетъ да се изминава най- внимателно, по възможностъ съ сублиматоръ разтворъ. — Никаква преумора и изтощение.

При всѣко неразположение да се вика лѣкаръ. На болния да услужва само лице, боледувало вече отъ коременъ тифъ, но въ никакъ случай не хора съ стомашно-чеврни разстройства.

Презъ време на епидемии срѣдство за предпазване на здравите отъ заболяване, ваксинирането съ умъртвени тифусни бацили.

Д-ръ Панайотъ Хитровъ

Общиятъ повикъ: „Яжте повече плодове и зеленчуци, за да си осигурите повече витамини за единъ здравъ и длъголѣтенъ животъ“, е на място, но и реализирането му тръбва да става разумно.

Какви качества тръбва да притежава една вода, за да бъде хигиенична, добра за пие и тема за отдаване на хранителните продукти, специално кога зеленчуци и плодове могатъ да служатъ за агенти за разпространение на горепоменатите заразни болести. Докато нашиятъ народъ е далъ на болестта холера най-много жертви презъ Балканската война, поради липса на достатъчно хигиенични мярки, другите две болести, коременъ тифъ и дезентерия продължаватъ да се явяватъ у насъ въ застрашителенъ видъ въ форма на епидемия.

Дезентерията се придобива чрезъ микроби (бацили и амеби). У насъ е разпространена повече тази предизвикана отъ амеби, които се намиратъ въ изобилие полепепени по зеленчуци и плодовете. Не току тъй зачестяватъ случаите отъ нея презъ сезона на дините. До като последните стигнатъ до рѣщетъ на консуматора, минаватъ презъ много нечисти птици, каквото е излагането имъ направо на земята, а и начина на яденето имъ е такъвъ, че много зараза намираща се по кората се вкарва въ месото на диния.

За коремния тифъ се знае, че се предава чрезъ водата за пие, когато е тя заразена, а сѫщо и чрезъ хранителните продукти и мухите, които кацатъ по тѣхъ.

А каква чистота въобще може да ни бъде гарантирана при добиването и доставянето напр. на млѣкото, на хлѣба, зеленчука и плодовете може всѣки да провѣри и си отговори. Тръбва да се подчертая, че не само длъжностните лица тръбва да упражняватъ ефикасънъ контролъ надъ съестните продукти, а е необходимо и всѣки гражданинъ консуматоръ при доставката, да се интересува за начина на добиването, приемането и излагането имъ.

Повишениятъ по този начинъ интересъ по отношение чистотата на хранителните продукти, ще допринесе много въ

Едно рѣдко култур. тържество въ село

Отъ 1 до 3 септември т. г. въ село Левски се състоя XIII конгресъ на Съюза за борба съ алколизма И. О. Г. Т. въ България. Стекли се бѣха множество делегати и гости отъ градовете: София, Пловдивъ, Русе, Ст. Загора, Габрово, В. Търново и селата: О. Градище, Черноконево (Чирпанско), Козаръ - Бѣлени, о. Калугерово, Павликени, Неданъ Чеврена, Бълг. Сливово, Каменецъ, Обнова и др.

Конгресътъ се състоя въ голѣмия театъраленъ салонъ на читалището. Най-първо мѣстната музика иззвири националния химнъ „Шуми Марица“, който бѣ изслушанъ отъ всички на крака. Следъ това председателъ на конгреса, известниятъ български общественикъ и противоалкоолъ деецъ, Д-ръ Харалампи Нейчевъ, съ прочувствени слова откри официално конгреса. Едно дете трезваче му поднесе разкошъ букетъ съ думите „Отъ насъ малките трезвачета въ с. Левски“. Нѣколко трезвачета издекламираха въздържателни стихотворения и изпѣха една въздържателна пѣсничка, които произведоха дѣлко и незалично впечатление въ всички присъствуващи.

Конгресътъ бѣ поздравенъ лично: отъ г. Кмета на селото, представителя на мѣстната въздържателна ложа, подофицерското д-во, женското д-во, търговското сдружение, свещеника на с. О. Градище Ив. Лазаровъ и др., следъ което се прочетоха многообразни писмени поздрави отъ цѣла България.

Следъ всичко това председателъ на конгреса Д-ръ Хар. Нейчевъ съ гореща речь обрисува идеината мощъ на въздържателното движение и неговиятъ неудържимъ устремъ къмъ спасяване на днешното беспжитно човѣчество и за изграждане основитъ на бѫдещето честито човѣчество. Защото, продължи той, въздържателното движение е за селото и въ селото. Алкоолниятъ въпросъ е. Тежката дума на народните маси ще реши тая страшна социална и душевна промлема, ще се спаси днешната култура отъ загиване и т. н. и т. н.

борбата съ нежелателните гостени — зарази.

Д-ръ Б. Недковъ

И, действително, така е, защото ние, непосредствените работници въ селото, знаемъ, че въ село нѣма място за празнъ шумъ, за площадни речи, за лични и дребни амбиции, за суета и самозабрата, а има жадни, прости, чисти открыти селски души, които въ захлъстъ чакатъ отъ кровеното, братско, задушевно слово, за да се разтворятъ, за да го погълнатъ и да минатъ отъ думи къмъ дѣла!

Следъ обѣдъ се откриха официалните частни заседания на Главната Ложа, а вечеръта пакъ въ салона на читалището, при масово посещение отъ населението. Д-ръ Харалампи Нейчевъ държа сказка съ много свѣтли картини на тема: „Алкоолъ и наследственостъ“. Въ два часа време ораторътъ прикова вниманието на публиката и съ научни доводи на популяренъ езикъ, основани на многообразни изследвания и опити на плеада учени съ свѣтовна известност, доказа и стана ясно като сълнчевъ ясенъ бѣлъ денъ, дори и на най-невежия селякъ, че алкослътъ е отровъ, която дава най-гилни поражения и отпечатъци не само на пияниците, но дори и на така наречените умърени пиячи и на тѣхните 4 — 5 поколѣнія въпос едствие!

Сказката произведе небивало и дѣлко впечатление и накара всички присъствуващи по-малки и по-голѣми любители на алкоола, които иматъ деца и които мислятъ да иматъ такива сериозно да се замислятъ.

На 3 септември до обѣдъ конгресътъ свърши официалната и публично-просвѣтната си работа и биде закритъ.

За главенъ вождъ на съюза едногласно и единодушно бѣше преизбранъ Д-ръ Харалампи Нейчевъ, а за управителъ съветъ: Кузманъ Събевъ, А. Монеджикова, Д-ръ Пан. Тодоровъ, Антонъ Криль, Бейко Марковъ, П. Г. Русески, Нико Просеничковъ, П. Димитрова.

Въ заключение неможемъ да не отбележимъ, че идентъ и принципътъ на Съюза за борба съ алколизма И. О. Г. Т., съ своите научни психологически методи на действие, почватъ да се насаждатъ въ нация животъ и да спомагатъ за създаване високо морални, честни, спокойни, чувствителни къмъ живота и дѣла деца, които обединени и сгруппирани

Ив. Йордановъ

СЪНКИ КРАЙ ЯНТРА

Легенди и балади

Крали Марко и Дели-бей

Тогава Българската земя била тѣсна за царе и велможи, защото голѣмъ несигуръ съществувалъ навсѣкжде. Ала дошълъ злиятъ турчинъ отъ Азия и така разперушиналъ управници и народъ, че всѣки тѣръстъ място, где глава да завре, за да не гледа грозните безчинства. Избѣгалъ тогазъ изъ несигурните си кули надъ Янтра и стариятъ велможа Мусинъ войвода и се скрилъ въ една пещера повече отъ три месеца време. А изъ пещерата извирада чиста и кристална вода, мястото наоколо било тѣрде гористо, та лесно е

можало скрититъ да се снабдява съ храна. Най-сетне бурята постихнала, и стариятъ войвода извлѣкаль рата и многобройно семейство, та се заселилъ въ отсещния гористъ хълмъ. Нарекло се тогазъ селището Мусина, отъ името на стария господаръ.

* * *

Чудно красива щерка имала Мусинъ войвода, защото сънцето не я виждало, нито пъкъ тревоги измѣжвали до тогазъ. Подиръ нея взели да копнѣятъ юнаци надъ юнаци, ала най-вече лудували Крали-

Марко и турчинътъ Дели-бей. Виждало се, че грозна кръвнина ще падне, ако девойката по-скоро не направи своя изборъ. Най-после тя отсѣкла: Крали-Марко ще прави кула до небето, а Дели-бей ще изкара водата изъ пещерата, ще я отведе при Никюпъ, ще се намира около петъ часа пътъ отъ тукъ и ще направи воденица. Който превари, той ще вземе красивата девойка.

Колко пожи Крали-Марко е гледалъ съ присмѣхъ на други юнаци и що срамъ е прибиралъ за своята надменностъ? Преди години той се надхъръля отъ Старо-планинския връхъ Амбарица съ своята родна сестра. Хвърля той, ей-тъ на присмѣхъ, своята тояга, и тя пада отъ сънца Свѣтъ, южно отъ село Петокладенци, като грамаденъ побитъ камъкъ, който селяци почнали да зоватъ Маркова тояга. За хвърлила сестрата вретеното си то паднало северно отъ село

то, израсла чудна гора, която селяни нарекли Дългата шума. И-и-хъ, що подигравки, що глуми имаше тогазъ по него-во име? Ала сега той ще работи денемъ и нощемъ, та ако ще потъ отъ чело като дъждъ да тече.

Запретнала се Крали-Марко, стїпва съ една си кракъ на бърдото, що е на югъ отъ Мусина, а съ другия — на Кутрата, що е на северъ отъ Лесичери. Кулата правѣлъ между дветѣ села, а камъни вземалъ отъ дветѣ бърда. Защото тогазъ камъните били меки, дира останала отъ него-вите крака, която дира ли-чала и до сега. Кога нѣблило време кулата да се изкара, девойката казала:

— Ехъ, Марко, то се видѣ, че ти ще спечелишъ облога, ами ела да те попощя. Нали видишъ, че грозниятъ невѣрникъ още „хаберъ“ нѣма да изкара воденицата.

защото всеизвестна истина е, че думи безъ дѣла и безъ примѣръ сѫ мърти букви!

И, наистина, крайно време е дошло учитѣль-възпитателъ да се освободи веднажъ за винаги отъ алкоола и тютюна, да стане пъленъ въздържателъ и да влеза въ храма на науката — училището напълно обновенъ и образцовъ, за да може съ своя личъ примѣръ да всажда срѣдъ своите питомци въздържанието, което тръбва да бъде златно правило за децата и младежъта!

Следъ това презъ цѣлия денъ продължиха официалните частни заседания на съюза, а вечеръта пакъ въ салона на читалището, при стечението на многобройна публика, Д-ръ Хар. Нейчевъ, който току-що бѣ се завърналъ отъ Унгария заедно съ една група екскурзиони, все орденци, държа сказка съ свѣтли картини на тема: „Алкоолъ и наследственостъ“. Въ два часа време ораторътъ прикова вниманието на публиката и съ научни доводи на популяренъ езикъ, основани на многообразни изследвания и опити на плеада учени съ свѣтовна известност, доказа и стана ясно като сълнчевъ ясенъ бѣлъ денъ, дори и на най-невежия селякъ, че алкослътъ е отровъ, която дава най-гилни поражения и отпечатъци не само на пияниците, но дори и на така наречените умърени пиячи и на тѣхните 4 — 5 поколѣнія въпос едствие!

Сказката произведе небивало и дѣлко впечатление и накара всички присъствуващи по-малки и по-голѣми любители на алкоола, които иматъ деца и които мислятъ да иматъ такива сериозно да се замислятъ.

На 3 септември до обѣдъ конгресътъ свърши официалната и публично-просвѣтната си работа и биде закритъ.

За главенъ вождъ на съюза едногласно и единодушно бѣше преизбранъ Д-ръ Харалампи Нейчевъ, а за управителъ съветъ: Кузманъ Събевъ, А. Монеджикова, Д-ръ Пан. Тодоровъ, Антонъ Криль, Бейко Марковъ, П. Г. Русески, Нико Просеничковъ, П. Димитрова.

Въ заключение неможемъ да не отбележимъ, че идентъ и принципътъ на Съюза за борба съ алколизма И. О. Г. Т., съ своите научни психологически методи на действие, почватъ да се насаждатъ въ нация животъ и да спомагатъ за създаване високо морални, честни, спокойни, чувствителни къмъ живота и дѣла деца, които обединени и сгруппирани

Марко се съгласилъ, помилвалъ хубавата девойка и цѣли три дни и три нощи спалъ сладъкъ сънъ на скита-ть. А въ това време Дели-бей изкаралъ воденицата, пустнала водата и камъкъ почнала да дрънчи. Събудилъ се Марко, ядосълъ се за своята гла-мавщина и отъ гнѣвъ ритналъ кулата, която се съборила. И до сега стѣрчатъ отъ нея камъни по онѣзи място. Боту-шътъ на юната отхвъркалъ чакъ до Влашка земя, а токътъ отъ обувката падналъ до кулата и станала тамъ цѣла могила¹⁾.

Открива се подписка за XII-та годишнина на най-голъмата и най-разпространеното семайно списание

ПРЕЗЪ XII-ТА ГОДИШНИНА СЕ ДАВА:

- 10 богато илюстр. списан, за мени, бълъло, брод. литер., статии, кухня и др.
- 120 крошки за дамски, мъжки и детски дрехи.
- 150 увеличени модели за разни бродерии.
- 15 готови крошки за дамски и мъжки дрехи.
- 15 готови крошки за детски дрехи.
- 5 приложения съ модел за прекопирв съ ютия
- 8 многоцветни модели за шевици, габрени, кичимчета.
- 10 избрани романи от известни съврем. автори
- 70 книжки "За деца и юноши" съ полезен и разнообразен материал

МОДЕРНА ДОМАКИНЯ

Редакторъ-стопанинъ А. Митева Д-ръ Каракашева

Препоръчано от минист. на просветата; препоръчано от минист. на стопанството София, Леге — Базаръ, телефони: 46-33 и 45-45. Разпространение чрезъ "Периодичен печат" А. Д. за разпространяване периодич. абонам. издание-София. Настоятель за Търново и околните Г-жа Мара Г. Шешова.

Пощенска чекова сметка 503.

Петро-Павловският манастир като гроздолъчебна станция

На северо-източния край на Арбанашката планина, на самата скала е кацнал Петро-Павловски манастир. От тази скала се открива една грамадна равнина, по която тече реката Янтра. Гледката е чудесна. Едно грамадно езеро от ниви и лоза — една истинска градина, най-грижливо разрастната, мами погледа ви и вие не се насищате да гледате. Близо тридесет села, между които нѣкои, Драганово и Долна Орхъкова, истински паланки, се редят по нейното протежение и съ не-посилен труд и потъ я красят и въ сѫщото време я доят.

Самата скала е загърната от всички страни съ хубава гора, която днесъ лъсковчени разширят, като постепенно и съ успѣхъ заливатъ до самата мѣстност „Светицата“ — дори до самия градъ. Следъ десетина само години грижливо пазене, тази млада гора ще стане истинска благодать за Лъсковецъ.

Само на стогина крачки от манастира има кладенецъ съ незамѣними студена вода за пие.

Този хубавъ край отстои от гр. Лъсковецъ на около единъ и половина километра съ височина на морското равнище 390 м.; от Гор. Орхъца на около три км., а от Търново на 5 км. За да се отиде от Търново се мина презъ сѫщо хубава мѣстност „Ксилифоръ“ и презъ винаги проходното Арбанашко плато.

Петро-Павловският манастир е единъ истински тури-

ще донесатъ на нашата страна неоценими услуги и на които дейци може да се облѣга съ пълно довѣрие и сигурностъ нашата държава.

Б. М.

Кървавъ камъкъ

Живѣлъ щастливо нѣко-
га, въ старобългарско време,
богатъ земедѣлецъ въ село,
чието име днесъ не се помни.
По-после, когато турчинътъ за
владѣ земята ни, нарекоха го
Мурадъ-бей-къой, по името на
новия му господары). А щас-
тивъ билъ богатиятъ селянинъ,
зашто петима синове
били вече женени за най-ху-
бави невѣсти, а други трима
били вече момчи. Хам-
баритъ му били пълни съ зла-
тно жито, а сутринъ, кога из-
кавали добитъка на паша,
тучни ливади побѣлявали отъ
многобройни стада, а гората
прѣщѣла отъ едри волове и
млѣчи крави. И ималъ той
сърдце християнско, защто
кога гладъ обхващалъ Българ-
ска земя презъ ония размир-
ни години, давалъ въ заемъ
на селяци мѣра храна за две,
а на сиромаси — мѣра храна

за три. А отъ това богатство-
то му се увеличавало отъ го-
дини на година.

Но както огњътъ, колчъмъ се прибавялъ нови дърва,
става по-буенъ, така и у него
жаждъ за богатства ставала
по-силна. Затова той решилъ
да оженъ левентъ синъ за кра-
сива девойка отъ близкото село,
чиято хубостъ свѣтѣла ме-
жду момитѣ, както звезда зор-
ница между останалите звезди.
А била тя едничка щерка
у богатъ баща, та следъ него-
вата смъртъ имотътъ му щѣль
да уголѣми той на старъ све-
къръ.

Задигнада се голъма сват-
ба на връхъ личенъ день, Гер-
гьовденъ. Десетки коли и каруци съ весели сватбари по-
теглили за близкото село. На-
предъ връвѣли бързоконци съ
аленъ прѣпорецъ, защто тъй
билъ стариятъ обичай. Следъ

г-нъ Ст. Тахриловъ е турилъ въ редъ, поправилъ и разширилъ пътя отъ манастиря до града и го е направилъ го-
день за автомобили. По та-
къвъ начинъ тази хубава мѣс-
тность при изобилно слънце,
хубава вода и чистъ въздухъ,
може да бѫде най-лесно снаб-
дявана съ грозде, чито лѣчеб-
ни качества днесъ всѣки знае —
и да се създаде тукъ една първокачествена гроздолъчеб-
на станция. Тукъ една такава
станция ще бѫде действител-
но на мѣстото си, защото ще
бѫде всрѣдъ самитѣ лозя и
всрѣдъ самото грозде, следо-
вателно, при най-добри и най-
износни условия. А и съобщи-
телните срѣдства сѫ доста.
Отъ гара Лъсковецъ до мана-
стира сѫ само около два км.

Такава една станция ще
възврѣща здравето на много
и много болни, ще спомогне
да се запази паметника на
Иларионъ Макариополски, ще
подсили доходите на Лъсков-
чени и близките села: Шереметя
и Драгижево, а за по-
следната цѣль заслужава дър-
жава, да подпомогне съ нѣщо.

Въ нѣкои лъсковски срѣ-
ди вече се подхваща тази идея
и тя не бива да се изоставя.
Отъ лѣчебници България има
нужда. Мѣста за такива ще
се търсятъ. Много зависи отъ
Лъсковчени да не се пропуст-
не това отлично мѣсто. Съ-
грижитѣ, които тѣ сега пола-
гатъ, като заливатъ баира,
като възстановяватъ църквата
и оживяватъ мѣстността, тѣ
ще привличатъ посетители отъ
всички краища на България,
а който посети еднакътъ този
манастиръ, ще отнесе най-до-
бri впечатления отъ него и
ще разнесе името му на далечъ.

Повдигайки набѣрзо въпро-
са, собствено той, както ка-
захъ е подетъ отъ нѣкои лъсков-
ски срѣди, нека се надѣв-
ваме, че не ще да е далечъ
времето, когато камбаната на
Св. Св. Петъръ и Павелъ отъ
височината на скалата ще раз-

тѣхъ — гулари и гайдари, а
най-после весели сватбари съ
бъклици и стомни въ рѣже.
Млада булка, красива като
цѣфнало презъ май плодно
дръвце, била взета отъ баци-
ни двори. Насрѣдъ пътя, по-
край Негованка, която своите
бистри води прѣко Росица въ
Янтра изпраща, спрѣла весе-
ла дружина, за да отпочи-
натъ морни коне и добитъкъ.
Отъ дветѣ страни се издигала
гжеста гора, а надъ нея въ ви-
сините се страхотно поглеждали
огромни скали. И тукъ, на ед-
на красива поляна, изпъstre-
на съ разнообразни цветя, се
залюлѣло кръшно българско
хоро.

А въ това време грозни-
ятъ завоевателъ отъ Азия съ
огнь и мечъ кръстосвалъ ро-
дна земя. Вечеръ далечна зе-
мя показала, докде е стїпълъ
погански кракъ. Денемъ пъкъ
по главни друмища се ножели
кервани отъ бѣжанци, които

Абонаментъ за година 155 лв.
Абонаментъ може да се плати и на части.
Платилъ до 15 ноември получаватъ и
следните книги подаръци: 1 Консерви,
сладка и ликьори (салами, наденици,
луканки, жамбони, млѣчи продукти, риби, зе-
ленчуци, плодни дър-
вета — съ много илюстрации. Единъ отъ по-
даръците може да се замени съ готвар. книга.
I-ва кни. отъ XII годиш. излѣзе отъ печат и се
разпраща веднага на абонатъ. Между мн-
ого приложения е и романътъ "6 дни ща-
стие" отъ 10 видни американски автори меж-
ду които и **Вики Баумъ** 1—3

За ролята на манастирите

Каква е била тя въ ми-
налото, известно е на всички
отъ историята и нѣма защо
да разглеждамъ азъ сега то-
зи въпросъ. Той достатъчно и
всестранно е изясненъ отъ ис-
ториците. Национално възпи-
тателната роля на тѣзи рели-
гиозни огнища е свѣтла стра-
ница въ българската история.
Тогава тази имъ дейностъ е
била обичайна, поради липса-
та на други възпитателни ин-
ститути. Въ сегашно време,
пъкъ незабелязани отъ мно-
зинството, тихо и безъ шумъ,
тѣ пакъ вършатъ грамадна-ре-
лигиозно-просвѣтна работа. То-
ва знаехъ отъ по-рано, но сега
се увѣрихъ добре, следъ
като видѣхъ резултатите отъ
положениетѣ трудъ и усилия
въ това направление при по-
сещението ми на единъ отъ
епархийските манастири.

Пжтувамъ „верхомъ“ по
служебна работа изъ селата,
разположени въ подножието
на Еленския балканъ. Крайна-
та ми цель е да посетя Капи-
новския манастиръ „св. Нико-
ла“, въ който знамъ, че е устроена втората смѣна учени-

Финансови ревизии.

Предприетата финансова
ревизия отъ В.-Търновската
областна смѣтна палата на
Тетевенската градска община
и училищно настоятелство
е привѣршена. Финансовия
инспекторъ Косгадинъ Ваневъ
е констатиралъ злоупотрѣбле-
ние на суми отъ бирника Илия
Н. Диловъ, надъ 250,000 лв.

Сѫщия финансовый ин-
спекторъ е констатиралъ зло-
употрѣбление извѣршени и
отъ бившия секретарь бирникъ
на Полатенската селска община,
Летевенска околия, Дако
Димитровъ Терзиевъ, като го
е задължилъ съ 740,000 лв.

насъ надалечъ красота, сила и
здраве. К. Страшиловъ

тѣрсѣли подслонъ въ далечни
села и градове.

И въ единъ моментъ, ко-
гато хорото било най-лудо, ко-
гато виното въ бѣклици и стомни
било вече свѣршено, за-
чулъ се адски трѣськъ откъмъ
висината. Огромна скала се
откъртила отъ върха, полѣтѣ-
ла съ силънъ грохотъ надъ
вѣковнитѣ дървета и се сгромъясала
надъ самозабравили-
тѣ се сватбари... За мигъ сѣ-
кнали гайди и гусли, спрѣли
пиянски гласове. Останали живи
само нѣколко ратаи, които
потеглили за селото съ праздни
коли, за да занесатъ печа-
лна вѣсть на радостни роди-
тели. И разбраха тѣ своя
грѣхъ, защото останаха безъ
синове и близки роднини. А
останаха тѣ безъ синове, за-
щото кога страда единъ цѣлъ
народъ, срамота е отъ люде-
и грѣхата е отъ Бога да се
весели човѣкъ съ вино, гайди
и да трупа несмѣтни богатства.

"Кога мре голъма част
отъ народа по бранни поля,
за да пази застражена родина;
кога се измѣжватъ мнозини
на нещастни люде въ изгорени
села и кални друмища.
грѣхъ отъ Бога е да скътва
човѣкъ левенти синове, да
прави луди веселби и да тру-
пи нечестни богатства".

Днесъ народътъ нарича
откъртената самотна скала съ
името **Кървавъ-камъкъ**.

вамъ по-дълго изгръвътъ и откриващтъ се пейсажи, но Буцефалъ нетърпеливо пръхти, бие копита и безъ покана въ тръстъ поема по криволичаша надолу пътъ. Ето че измежду дърветата се пребѣльха стенитъ на монастиря. Следъ малко съмъ въ двора му. Деца съж станили отъ сънъ и правятъ утринния си тоалетъ, Наблюдаватъ ги какъ бодри, весели и освѣжени отъ водата тичатъ изъ монастирския дворъ а кръшнитъ имъ гласета отекватъ и се губятъ въ насрещнитъ гори. Посрѣща ме управителя на колонията—учтивия и любезенъ събрагъ свещ. Ив. х. Станчевъ. Взаимни поздравления, кратъкъ разговоръ. Деца съж готови за утринната молитва въ монастирската църква. Кратко правило, придвижено съ пъненето на децата. Излизаме отъ църквата. Интересува ме живота на колонията и за това всичко наблюдавамъ и искамъ самъ да разбера и провѣря, въпрѣки обясненията на управителя. Още отъ пръвъ погледъ проличава дисциплината и реда. Първото посещение права на спалните Изрядна чистота. Подоветъ се миятъ два пъти седмично отъ специална прислужница. Кревати подредени. Кухнята бетонирана и се пази също въ оглично състояние. Колонията има домакинъ-учител, който я продоволства съ продукти въ прѣсно състояние. Сервира се петь пъти дневно при образцовъ редъ и чистота подръжководството на г. г. учителитъ въ колонията. Времето децата прекарватъ въ пѣсни, игри, забави, къпане при отличенъ пляжъ на слънце и

Свещ. В. Ив. Бяновъ.

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВЪ В.-ТЪРНОВО

НАЙ-ГОЛЪМЪ СКЛАДЪ НА

кревати, последни виенски модели въ всички видове и цвѣтове, нощи шкафчета, детски колички, столове, огледала, мушами за подъ и маса, месингови корнизи, транспиранти, сервизи за чай, кафе, сладко, ядене, кухня,

ВСИЧКИ ВИДОВЕ ФИННИ

стъкларски и порцеланови, емайлирани стоки и всички допълнящи бранша артикули отъ най-реномирани мѣстни и чуждестранни фабрики ще намѣрите винаги на складъ

Посетете и ще се увѣрите.

РѢДЪКЪ СЛУЧАЙ.

Българска Енциклопедия. — Книгоиздателство Ст. Атанасовъ е сложило подъ печатъ книгата „Българска Енциклопедия“ Въ нея се даватъ всички сѫществени знания изъ разнитъ области на науката, изкуството и живота. Тя съдѣржа надъ 40000 заглавия (статийки). Всѣка енциклопедия е мѣрило за духовните постижения на даденъ народъ. А народъ безъ енциклопедия е осажденъ на културна забрава отъ чужди и свои. Неговитъ духовни прояви оставатъ скрити и заслужено бива пренебрегванъ отъ всички. Българска Енциклопедия ще има около 3600 илюстрации: предмети, лица, изгледи, паметници и пр.; 7200 биографии на видни личности: учени, писатели, художници, полководци, държавници и пр.; 2400 описания на страни, народи, племена и чудеса на природата изъ цѣлия свѣтъ; 6000 заглавия за всичко, що е българско: земеописание, минералъ, книжнина, природа и пр., въобще цѣлия исторически и културенъ животъ на българската нация. Всичко събрано въ 1 томъ и зяющо подвързанъ въ калъфъ

отъ около 1600 страници. Книгата ще излѣзе на есенъ и ще струва 650 лева. За тия, които се запишатъ въ книжарница „Отецъ Паисий—В.-Търново, въпрѣки, че срока за намаление бѣше до 30. VI. т. г. ще получатъ книгата **САМО ЗА 410 лв.**, които могатъ да внасятъ на части до изплащането й.

въздухъ. Деца съж укрепнали тѣлесно, а подъ вѣщото ржководство на г.-да учителитъ: г.-ца Панчева, г. Николовъ и др. тѣ съж укрепнали и духовно. Това е най-важното обстоятелство, което констатирахъ и което искамъ дебело да подчертая. Тази е именно и ролята която монастирите могатъ сега отлично да изиграятъ. Чрезъ колониите да въздействуватъ масово върху крѣхките млади души, като ги приобщаватъ съ Бога чрезъ кратко всѣкидневно утринно и вечерно правило, четене молитвѣ, пѣне религиозни пѣсни, беседи и пр. Това прекарано въ монастиря време децата цѣлъ животъ не ще забравятъ, а това, което съж научили отъ своите ржководители ще остави дѣлбоки следи въ тѣхните души и сърдца. Ето по този начинъ като се използватъ монастирите, ще изградятъ благодатна рѣла за възпитанието на децата. Това е била една щастлива идея на дѣдо Софрония, която е намѣрила приложение благодарение на говото голѣмо желание да се постави това свѣтло начало въ религиозния животъ въ епархията, грамадните материалини жертви, които прави св. Търновска митрополия и почти безвъзмездното служене на ржководния персоналъ на колонията.

Ако и за напредъ се работи въ това направление църквата не изпълни едно грамадно свое задължение, а монастирите ще станатъ истински разсадници на духовна култура срѣдъ младежката.

Свещ. В. Ив. Бяновъ.

ВЪ КНИЖАРНИЦА „ОТЕЦЪ ПАИСИ“

В.-ТЪРНОВО

ВИНАГИ ЩЕ НАМЪРИТЕ НАЙ-ГОЛЪМЪ ИЗБОРЪ ОТЪ КАНЦЕЛАРСКИ МАТЕРИАЛИ, УЧЕНИЧЕСКИ ПОТРѢБИ, ОБЩИН. И УЧИЛИЩНИ ФОРМУЛЯРИ ПРИ НАЙ-ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ДОСТѢПНИ ЦЕНИ

ГОЛЪМЪ ИЗБОРЪ НА ПРОЧИТНА ЛЕТЕРУАТРА И ВСИЧКИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ РЖКОВОДСТВА ЗА УЧИТЕЛИ.

СПЕЦИАЛЕНЪ ИЗБОРЪ НА ДЕТСКА И ЮНОШЕСКА ЛИТЕРАТУРА.

ИМАТЕ ЛИ Нѣщо ЗА ОТПЕЧАТВАНЕ, ОТНЕСЕТЕ СЕ ДО „ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“, ЗА ДА ОСТАНЕТЕ ДОВОЛНИ ОТЪ КАЧЕСТВО НА РАБОТА И УМѢРЕНИ ЦЕНИ.

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, ЧЕ ПОДВЪРЗИЯТА НА ВАШИТЕ КНИГИ НАЙ-ЗДРАВО И ЕВТИНО ЩЕ СЕ ПОДВЪРЖАТЪ ВЪ „ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“

РАЛЕВСКИ & ДАМЯНОВЪ-Търново

П. Трумбевъ & М. Тодоровъ-Книжари-Г.-Орѣховица

доставяятъ пишущи машини

А Д Л Е Р Ъ

всички водове модели съ дребенъ и едъръ шрифтъ, малки и голѣми съ дв.енъ шрифтъ, за двуцвѣтни ленти и др. последни усъвършенствования.

Доставяятъ всички повредени части за тѣхъ, като букви, валици и др.. Представители за Г.-Орѣховска и Еленска околии.

ПРОДАВА СЕ ЦЕНЕНЪ ИМОТЪ

1) Къща въ центъра на града, ул. „Батембергъ“ отъ 4 стаи, килеръ, две антре, шатра за дърва и мазе съ електрическа и водна инсталации, а също и дворъ.

и 2) вила на сенлиевското шосе, срещу „Ловния домъ“ съ единъ и половина декаръ обработено лозе, овощна градина и около дванадесетъ декара празно място. Къщата има електрическо освѣтление и се състои отъ три хигиенични стаи, чардакъ-веранда, кухня, баня-пералня, голѣма щерна за вода, две антре и мазе.

Споразумение: Борисъ Лещовъ „Кафене Трапезица“, срещу Земедѣлската банка. 2-2

Селски бакали и кооперации,

преди да купите отъ другаде, знайте, че

ЙОРДАНЪ ПЕТРОВЪ, кожаръ, В.-Търново

Ви предлага всѣкога отлично качество всички видове ЦАРВУЛИ на КОНКУРЕНТИНЦИ и условия.

5-2

БѢЛИ ПАРИ за ЧЕРНИ ДНИ

Касички часовници за принудително спестявания на неимовѣрни низки цени при книжарница

„ОТЕЦЪ ПАИСИИ“

В.-Търново.

Печатница „Отецъ Паисий“ — В.-Търново Пор. № 69

ОБЯВЛЕНИЕ

Търновската Популярна Банка-Търново съобщава на интересувашите се, че помѣщението на банковото здание, въ което сега се помѣща банката ще биде отдавано за напредъ за търговски магазини, понеже банката се измѣства на горния етажъ на зданието.

Всички, които желаятъ да наематъ магазини, могатъ да видятъ условията и подробното въ управлението на банка.

Отъ Търнов. Популярна Банка

ПРОДАВА СЕ

З декара американско десертно лозе на мѣстността „Мармарлия“ Справка при НИКОЛА ХР. БОЯДЖИЕВЪ

В.-Търновското данъчно управление 2-3

ПРОДАВА СЕ

Къщата на ИЛАРИОНЪ ВЪРБАНОВЪ въ гр. Търново, ул. „Ив. Пановъ“ № 8.

Справка при адвоката Йорданъ Ивановъ—ул. „Ив. Пановъ.“ № 12. 4-5

СЪОБЩЕНИЕ

Дърнавно Керамично училище гр. Троянъ приема ученици завършили прогимназия. Записването почва. Упътвания дава дирекцията на училището.

2-3

ТЪРСЯ да купя къща или дворно място

Справка при адвоката ПИПЕРКОВЪ

ПРОДАВА СЕ

двуетажна къща на ул. Възтническа № 83. 6 стаи, вестибиълъ, кухня, 2 мази, бетоненъ дворъ съ лѣтна кухня.

Справка Кирчо П. Василевъ Б. З. К. Б.

Консумирайте млѣчната боза на Здравко въ бутилки.